

Bahçeli-Öcalan Kesişmesi Çözüm, Hukuk Ve İleri Demokrasi Getirir Mi?

Yazar: Mehmet Gün / 📅 23 Mart 2026, Pazartesi / 🏠 Oda: Siyaset

DEM Parti İmralı heyeti PKK lideri Abdullah Öcalan ziyareti sonrasında 12 Aralık 2025'te MHP lideri Devlet Bahçeli ile görüşmesinde görülüyor. Soldan sağa, Celal Adan, TBMM Başkanvekili (MHP); Bahçeli; Pervin Buldan TBMM Başkanvekili (DEM); Mithat Sancar (DEM Şanlıurfa Milletvekili); Özgür Faik Erol, Öcalan'ın avukatı. (Foto: AA)

Son yıllarda Rusya'nın Ukrayna'ya, ABD'nin Venezuela'ya, İsrail'in Gazze'ye, Suriye ve Lübnan'a, ABD – İsrail'in İran'a saldırıları ile dünya düzeni hukuk temelliden devletlerin güç hiyerarşisine doğru evrilirken birlik ve beraberliğimizi güçlendirme yolunda Milliyetçi Hareket Partisi (MHP) Genel Başkanı Devlet Bahçeli'nin, ülkemizin en önemli meselesi hakkında, birkaç yıldan buyana yaptığı, çoğumuzu şaşırtan çıkışlarının ayrı bir yeri olacaktır.

Kanaatimce Türkiye'nin önüne çıkabilecek dış jeopolitik riskleri azaltma, olası jeopolitik risklere karşı iç bütünleşme yoluyla milli birliği daha da tahkim etme amacı çerçevesinde değerlendirilmesi gereken bu dönüşüm, Bahçeli'nin olası bölgesel jeopolitik gelişmeleri isabetle kestirdiğini gösteriyor.

Bahçeli'nin Çizgisi ve Söylemi

Başından beri “Kürt sorunu yoktur, terör sorunu vardır” çizgisinde PKK ile Kürt toplumunu ayıran Devlet Bahçeli'nin son yıllardaki söylemlerinde Türk – Kürt kardeşliğini daha güçlü olarak dile getiren, Kürt vatandaşların Türkiye'ye bağlılığını ve Türkiye içinde bütünleşmeyi vurgulayan daha stratejik bir ton ortaya çıktı. Ekim 2022'de “Türk-Kürt kardeşliği bin yıllıktır,” Ocak 2023'te “Kürt kökenli vatandaşlarımız Türkiye Cumhuriyeti'nin asli unsurlarıdır,” Ocak 2024'te “Türk ile Kürt'ün kaderi ortaktır” Temmuz 2024'te de “Türkiye'nin birliği Türk-Kürt dayanışmasıyla güçlenecektir” diyen Bahçeli, Haziran 2023'te PKK ile Kürt toplumunun ayrılması gerektiğini vurguladı,

Devlet Bahçeli'ye göre Türkiye'nin birliği, terörün tamamen bitirilmesi ve bölücülüğün milli hafızadan sökülüp atılmasıyla korunur. Bu, Türk-Kürt kardeşliğini ayırtılamaz kader ortaklığı temelinde güçlendirmekle sağlanır. Terörsüz ve bölücülüğün arındırılmış bir ortamda kardeşlik bağı daha da pekişir ve Türkiye'nin milli birliği sarsılmaz hale gelir.

Jeopolitik Risklere Karşı Bütünleşme

Bölgemizdeki gelişmeler ile Devlet Bahçeli'nin Kürt meselesine ilişkin son yıllardaki söylemleri arasında kronolojik olarak izlenebilen bir dolaylı ilişki vardır. Suriye'de 2011'de başlayan iç savaş sürecinde PYD/YPG'yi ABD'nin desteklemesiyle Suriye'nin kuzeyinde -Türkiye'nin güney sınırında- PKK bağlantılı bir Kürt siyasi-askeri alanı oluştu. Bu dönemde çok sert güvenlikçi bir çizgide olan Devlet Bahçeli çözüm sürecinin en güçlü muhaliflerinden biriydi.

Siyaset anlayışı güvenlik, devletin bekası ve milliyetçilik temellerine dayanan, ülkede yüksek güvenliği öncelerken Kürt vatandaşlarla siyasi bütünleşmeyi hedefleyen Bahçeli, Türkiye'nin birliğini, terörsüz ortamda kardeşlik bağı, eşitlik ve milli bütünlükle tahkim etmeyi amaçlıyor. Devlet Bahçeli'nin son yıllardaki açıklama ve önerileri, bu yönde pratik ve destekleyici bir çizgiye evrilmiş bulunuyor. Bahçeli'nin çağrısı üzerine TBMM bünyesinde “Milli Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu” kurulması buna bir örnektir.

Türkiye İçinde Çatışmasız Çözüm

Bahçeli'nin çağrısı yönünde 2025'teki silahlı mücadeleyi bitirmeyi, 2026'daki pozitif barış inşası ve demokratik entegrasyonu öne çıkaran mesajları, Abdullah Öcalan'ın da Bahçeli'nin önerilerini temelde, benimsediğini göstermektedir. Klasik etnik ayrılıkçı modelden son dönemde silahlı mücadele yerine siyasal çözüm vurgusu ile Türkiye içinde demokratik çözüm-siyasal entegrasyon modeline doğru kayan Öcalan'ın son söylemleri “Türkiye içinde çatışmasız bir çözüm” noktasında Bahçeli'nin söylemleri ile tam kesişmektedir. Bahçeli'nin kesin olarak karşı olduğu “ayrılık” konusu Öcalan'da geri planda kalmıştır. Bahçeli için kırmızı çizgi ve vazgeçilmez olan “üniter devlet” Öcalan için “kabul edilebilir çerçevedir”.

Bahçeli-Öcalan Kesişiminde Millî Kimlik

Devlet Bahçeli ile Öcalan'ın çatışmasızlık ve Türkiye içinde çözüm ortak zemininde buluşmaları, devlete siyasi sadakat konusunda mutabık olmaları, kalıcı bir çözüm için son derece umut vericidir. Bunun gerçekleşmesi, Osmanlı'dan beri evrilen millî kimlik konusuna yeni ve kalıcı bir çözüm getirecektir.

Osmanlı İmparatorluğu'nun çok etnikli, çok dinli yapısında Müslümanlık (ümme) kimliği din temelli bir üst kimlik olarak işlev görüyordu. Müslüman tebaa ümme bilinciyle birleşirken, etnik köken ikincil kalıyordu. Tanzimat döneminde Batı baskısı ve milliyetçilik akımlarıyla eşitlik (müsavat) ilkesi ilan edilip Müslüman olmayanlara (Rum, Ermeni, Yahudi) haklar tanınırken Osmanlıcılık üst kimliği denendi fakat Müslüman kimliği hâlâ baskın kaldı. II. Abdülhamid döneminde Arap, Türk ve Kürt Müslümanları birleştirmeye çalışan Pan-İslamizm politikası hilafet vurgusuyla Ümmeçi Müslüman kimliğini güçlendirdi. Bu dönemde Türk etnik bilinci zayıftı.

Millî Mücadelede Ulus Kimliği

Balkan kayıplarının yaşandığı II. Meşrutiyet ve İttihat-Terakki döneminde gayrimüslim milliyetçilikleri ile Türk milliyetçiliği yükseldi. Ziya Gökalp gibi düşünürlerin "Türkleşme, İslamlaşma, Muasırlaşma" sentezini önerdiği dönemde, Türk etnik unsuru öne çıkmaya başladı fakat Müslüman kimliği hâlâ güçlüydü. ve "Millet-i hâkime" (egemen millet) olarak Türk-Müslüman vurgusu arttı.

Millî Mücadele döneminde "Türk milleti" kavramı ön plana çıktı, Misak-ı Milli sınırlarında yaşayan herkes "Türk" üst kimliği altında birleştirildi. Cumhuriyet, üniter ve seküler Türk ulus-devleti modeli üzerine kuruldu. İnkılaplar döneminde ümme kimliği siyasal alandan çıkarıldı Türk kimliği seküler, modern bir ulus kimliğine dönüştürüldü. Vatandaşlık "Türk" olarak tanımlandı, Müslümanlık bireysel inanç haline getirildi; etnik ve dini alt kimlikler üst kimlikte eritilmeye çalışıldı. Kapsayıcı üst kimlik hedeflense de uygulamada sorunlar doğdu. Üst kimlik (Türk) ile alt kimlikler Milliyetçilik, İslamcılık, Kürt hareketi gibi akımlar arasındaki gerilim kimlik siyasetini besledi.

Adaletsizlik Hissi ve Kimlik Sorunu

"Sert seküler kamusal tarafsızlık" modelinden uzaklaşan, "kültürel muhafazakâr devlet kimliği" oluşturma çabasının görüldüğü son yıllarda, Türkiye'de birlik formülü "din, millî kimlik ile güçlü devlet" haline evrilmekte; fakat, bu konuda seküler kesimle bir ayrışmanın ortaya çıkmakta olduğu söylenebilir. Öte yandan hukuk ve yargı, bütünleştirici özelliğini yitirmekte.

Hukukun üstünlüğü ile yargının kurumsal yapısı, bağımsızlığı ve yürütmeyi hukukla sınırlandırma yeteneğinin gerilemesi ve toplumda adaletsizlik hissinin yaygınlaşması ciddiye alınması gereken kimlik sorunu olarak ortaya çıkmaktadır.

Güçlü Kimlik İçin Kapsayıcı Hukuk

Bir devletin birliğini "ulus kimliği" üzerine kurması, ancak, o kimlik etnik ve dışlayıcı değil, sivil ve kapsayıcı ise sürdürülebilir olabilir. Sorun "ulus" fikrinin kendisi değil, ulusun etnik-homojen ve dışlayıcı biçimde tanımlanmasıdır. Esas mesele "ulus-devlet fikrini terk etmek değil; eşitliği ve hakları etkin korumak (hukukun üstünlüğü) ile güçlü kurumsal güvencelerle tahkim edilmiş kapsayıcı bir ulusallık anlayışı meselesidir. Hakları etkin korunmayan azınlıkların "dışlanmış" hissetmeleri demokratik siyasetin rekabetin gruplar arası mücadeleye dönüşmesine neden olabilir. Bundan kapsayıcılık, katılımcılık, temsil adaleti ve kurumsal güven zarar görür. Kötü kurumların kimlik tartışması ile bir araya gelmesi ise büyüme ve kalkınmanın yetersizliğine, kültürel ve siyasal kopuşa neden olabilir.

Devleti oluşturan halkın aynı siyasal çatı altında kalma ve bunu sürdürme iradesi anlamına gelen "birlik" mefhumu sadece coğrafi bütünlük değil ortak kültürel kimlik, siyasal meşruiyet, hukuk düzeni üzerine kurulur. Devletleri bir arada tutan şey etnik veya dini kimlikten daha çok hukuk ve

adalet duygusudur. En sağlam birlik, aynı hukuk düzenine güveniyoruz duygusundan doğar. Dolayısı ile en stabil birlik modeli hukuk temelli vatandaşlık birliği, özgürlükçü ve güçlü hukuk devletidir. Bütün bunları sağlayabilen güçlü devletlerin ortak özelliği ise yüksek kaliteli yargı sistemidir.

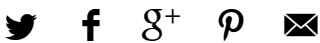
Güvenilir Hukuk ve Bağımsız Yargı

Bahçeli ve Öcalan'ın mutabık olduğu bu ortak zeminde çözümün başarısı için en kritik mesele güvenilir hukuk düzeni ve bağımsız yargıdır. Zira temel hak ve özgürlükler ile siyasi haklar sadece hukuk kuralları koymakla değil bu kuralları etkin olarak işleten bağımsız ve tarafsız bir yargı ile güvenceye alınabilir. Ayrıca halkın yönetimde adil temsilini, güç dağılımı ve dengesini geliştirmek, farklı kimlikleri kaynaştırarak birlik duygusunu güçlendiren kurumlar oluşturmak gerekir. İşte bu sebeple hukukun üstünlüğü, bağımsız yargı, güçlü demokratik kurumlar, adil temsil ve eşit vatandaşlık devlet aklı bakımından da zorunludur.

Türkiye için sağlıklı ve uzun vadeli birlik modeli oluşturmak için devletin kapsayıcı, hukukun herkese karşı üstün, yargının ise bağımsız, tarafsız ve hesapverir olması gerekir. Hukuk önünde koşulsuz eşitliği güçlendiren, güçlü kurumlardan oluşan demokratik hukuk devleti en ehven ve sürdürülebilir devlet birlik modelidir. Bu birlik modeli siyasi tarihimizde yaşadığımız savrulma ve kırılmalar ile devlet kimliğinin iktidarlara değişmesi gibi sorunları da çözebilir.

Bağımsız, Kaliteli ve Hesapverir Yargı

Türkiye'de birlik, her alanda, herkese karşı hukukun üstünlüğünü sağlanarak daha da güçlendirilebilir. Devlet gücünün etkin kullanımını sağlarken toplumsal güveni ve dayanışmayı güçlendiren yargı, en kritik devlet kurumudur. Yargının, olağan işlevini sağlıklı olarak göstermesi, yürütmenin aracı olmadığı gibi kendi içinde kapalı bir kast da olmaması, tam bağımsız ve fakat herkes gibi hesapverir olması Türkiye'nin en temel birlik meselesidir.

Haberler arşivinde arama yapın...

Siyaset

Ekonomi

Hafıza Kartı

Hayat

Arşiv